

Μερικά εύκολα βήματα για να βοηθήσετε το παιδί σας να γίνει Ψηφιακός Πολίτης

Αξιοποιείστε την εμπειρία που έχετε ως πολίτες
για να καθοδηγήσετε τα παιδιά σας στην πορεία
τους προς την ψηφιακή πολιτειότητα

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν αποτελούν ευθύνη των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα την επίσημη πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Όλα τα αιτήματα σχετικά με την αναπαραγωγή ή μετάφραση όλου ή μέρους αυτού του εγγράφου θα πρέπει να απευθύνονται στη Διεύθυνση Επικοινωνίας (Directorate of Communication, F-67075 Στρασβούργο Cedex ή publishing@coe.int). Κάθε άλλη αλληλογραφία σχετικά με αυτό το έγγραφο θα πρέπει να απευθύνεται στη ΓΔ2

Σχεδιασμός εξωφύλλου και σελιδοποίηση:
Τμήμα Παραγωγής Εγγράφων και Εκδόσεων, Συμβούλιο της Ευρώπης

Φωτογραφία εξωφύλλου: © Schutterstock

Η παρούσα έκδοση δεν έχει υποβληθεί σε επεξεργασία από τη Μονάδα Σύνταξης του Τμήματος Παραγωγής Εγγράφων και Εκδόσεων για τη διόρθωση τυπογραφικών και γραμματικών σφαλμάτων

© Συμβούλιο της Ευρώπης, Μάιος 2020
Τυπώθηκε στο Συμβούλιο της Ευρώπης

Συγγραφείς:

Janice Richardson,
Βερόνικα Σαμαρά

Πίνακας περιεχομένων

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΝΕΙΣ ΠΟΛΙΤΗΣ;	4
ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ;	4
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗΣ ΓΕΝΙΑΣ	4
ΑΠΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΡΧΙΣΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ;	5
ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	6
ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	
Πρόσβαση και Ένταξη	7
Μάθηση και Δημιουργικότητα	8
Πληροφοριακός Αλφαριθμητισμός και Αλφαριθμητισμός των Μέσων	9
ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	
Ήθος και Ενσυναίσθηση	10
Υγεία και Ευημερία	11
Ηλεκτρονική Παρουσία και Επικοινωνία	12
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	
Ενεργή Συμμετοχή	13
Δικαιώματα και Υποχρεώσεις	14
Ιδιωτικότητα και Ασφάλεια	15
Καταναλωτική Συνείδηση	16

Τι σημαίνει να είναι κανείς πολίτης;

■ Είμαι πολίτης σημαίνει ότι έχω ορισμένα κοινά δικαιώματα και υποχρεώσεις με κάθε άλλον που ζει στον ίδιο τόπο, και ότι προσπαθώ να κάνω τον κόσμο καλύτερο και πιο φιλικό για την επόμενη γενιά. Το ίδιο ισχύει και για τους ψηφιακούς πολίτες, με τη διαφορά ότι κατοικούν σε αλληλεπικαλυπτόμενους «πραγματικούς» και «εικονικούς» χώρους, όπου τα σύνορα για τον καθένα, όπου κι αν βρίσκεται στον κόσμο, οριοθετούνται μόνο από τις διαδικτυακές πλατφόρμες που χρησιμοποιεί κάθε δεδομένη στιγμή. Οι ψηφιακοί πολίτες πρέπει να έχουν πάντοτε πλήρη συνείδηση αυτού του γεγονότος και να γνωρίζουν πώς να προστατεύουν τα δικαιώματά τους και να τηρούν τις υποχρεώσεις τους.

■ Όλοι μας είμαστε πολίτες κάποιας χώρας, και ο ρόλος μας ως γονείς είναι να αξιοποιούμε τις γνώσεις και την εμπειρία που έχουμε ως πολίτες για να καθοδηγούμε τα παιδιά μας και στον εικονικό, ή διαδικτυακό, κόσμο.

Τι σημαίνει ψηφιακός πολίτης;

■ Οι ψηφιακοί πολίτες ξέρουν πώς να χρησιμοποιούν συνετά την τεχνολογία και πώς να συμπεριφέρονται στο διαδίκτυο. Ξέρουν να προστατεύουν τα δικαιώματα και τις πληροφορίες τους, και είναι προσεκτικοί με τα δικαιώματα των ανθρώπων με τους οποίους επικοινωνούν και αλληλεπιδρούν διαδικτυακά.

■ Οι ψηφιακοί πολίτες ξέρουν να συνεργάζονται με ουσιαστικό τρόπο, τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός διαδικτύου, και συμβάλλουν θετικά στις διαδικτυακές δραστηριότητες που διαμορφώνουν ακατάπαυστα το ψηφιακό περιβάλλον. Είναι δεκτικοί σε άλλους πολιτισμούς και στις απόψεις των άλλων, αξιοποιώντας τις θετικές πτυχές του διαδικτυακού περιβάλλοντος εντός του οποίου επιλέγουν να κινούνται, και αποφεύγοντας τις αρνητικές.

■ Οι ψηφιακοί πολίτες έχουν επίσης επίγνωση ότι η διά βίου μάθηση είναι αναγκαία για να μπορούν να συμβαδίζουν με τις ραγδαίες αλλαγές που επιφέρει στον κόσμο η ψηφιακή τεχνολογία.

Υποστήριξη μιας ψηφιακά συνδεδεμένης γενιάς

■ Παλιότερα, οι δραστηριότητες συμμετοχής, συνεργασίας και μάθησης λάμβαναν χώρα στο σπίτι, στο σχολείο, στη γειτονιά ή στην ευρύτερη τοπική κοινότητα. Σήμερα, όμως, παιδιά κάθε ηλικίας συμμετέχουν σε πολλές από αυτές τις δραστηριότητες «συνδεδεμένα ψηφιακά», μέσω κινητών τηλεφώνων, εφαρμογών, φορητών υπολογιστών, ταμπλετών, παιχνιδιών, αλλά και μέσω συσκευών που φοριούνται, όπως τα έξυπνα ρολόγια χειρός. Πράγματα όπως τα βιντεοπαιχνίδια, τα αυτοκίνητα ή η τηλεόραση στο σαλόνι μας γίνονται όλο και πιο συνδεδεμένα στο διαδίκτυο.

■ Παλιά, ήταν πολύ πιο εύκολο να επιβλέπουμε τι κάνουν τα παιδιά μας. Στο διαδικτυακό κόσμο, τα παιδιά, και ιδίως τα μικρότερα παιδιά και οι έφηβοι που είναι από τη φύση τους πιο περιπετειώδεις, μπορεί να βρεθούν μπροστά σε προβλήματα με λίγα μόνο κλικ του ποντικιού. Η απαγόρευση της πρόσβασής τους στο διαδίκτυο δεν είναι λύση, γιατί είναι σίγουρο ότι θα βρουν τρόπο να την αποκτήσουν, ενδεχομένως μάλιστα ενώ δεν θα είμαστε σε θέση να βλέπουμε τι κάνουν ή να παρέμβουμε για να τα βοηθήσουμε αν χρειαστεί.

Από πού μπορούν να αρχίσουν οι γονείς;

■ Οι γονείς, ακόμα και οι παππούδες των παιδιών που δεν είναι μυημένοι στην τεχνολογία, μπορούν να τα βοηθήσουν να γίνουν ψηφιακοί πολίτες! Στον παρόντα οδηγό εξηγούμε κάποια εύκολα βήματα που μπορείτε να ακολουθήσετε για να βοηθήσετε τα παιδιά να κατακτήσουν τις γνώσεις που χρειάζονται ώστε να ενεργούν στο διαδίκτυο υπεύθυνα και με σεβασμό προς τους άλλους!

■ Τα παιδιά συμμετέχουν σε πολλά διαφορετικά είδη ψηφιακών δραστηριοτήτων. Το Συμβούλιο της Ευρώπης, επιχειρώντας να καλύψει όσο το δυνατόν περισσότερες από τις δραστηριότητες αυτές, τις υποδιάρθεσε σε δέκα διαφορετικούς τομείς, οι οποίοι ομαδοποιούνται σε τρεις ευρύτερες κατηγορίες: Σύνδεση στο διαδίκτυο, Ευημερία στο διαδίκτυο, Δικαιώματα στο διαδίκτυο.

■ Στις σελίδες που ακολουθούν θα βρείτε χρήσιμες συμβουλές και συγκεκριμένα παραδείγματα για καθέναν από τους δέκα αυτούς τομείς.

Λίστα ελέγχου για τους γονείς

Προτού ασχοληθείτε με κάθε τομέα χωριστά, θα ήταν καλό να χρησιμοποιήσετε την παρακάτω λίστα ελέγχου για να εντοπίσετε τα σημεία στα οποία τα παιδιά σας ενδεχομένως να χρειάζονται επιπλέον βοήθεια. Η λίστα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως έναυσμα για να συζητήσετε με τα παιδιά σας σχετικά με τις ψηφιακές δραστηριότητές τους.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- ▶ Γνωρίζω το είδος των δραστηριοτήτων με τις οποίες ασχολούνται τα παιδιά μου στο διαδίκτυο. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά μηχανές αναζήτησης και να συγκρίνουν τα αποτελέσματα που λαμβάνουν. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου χρησιμοποιούν αρκετό από το χρόνο που καταναλώνουν στο διαδίκτυο για να κάνουν μια εργασία, τα μαθήματά τους ή να εξερευνήσουν νέα πράγματα (π.χ. να επισκεφτούν ένα διαδικτυακό μουσείο ή ένα διαδικτυακό εργαστήριο επιστημών). **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου δημιουργούν και κοινοποιούν δικό τους περιεχόμενο. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου είναι καλοί ακροατές και παρατηρητές, ικανοί να κατανοούν την άποψη του άλλου. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**

ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- ▶ Στην οικογένειά μου κάνουμε διαλείμματα από την τεχνολογία, κλείνοντας τις ηλεκτρονικές συσκευές κατά την ώρα των γευμάτων ή μετά από μία συγκεκριμένη ώρα το βράδυ. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου συζητούν μαζί μου πράγματα που τα ενοχλούν στο διαδίκτυο ή κάτι που έχουν δει και τους έχει προκαλέσει δυσαρέσκεια. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Γνωρίζω σε ποιες διαδικτυακές ομάδες συμμετέχουν τα παιδιά μου και ποια είναι τα θέματα που εστιάζουν αυτές οι ομάδες. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**

- ▶ Τα παιδιά μου τηρούν μια υγιή ισορροπία όσον αφορά το χρόνο που αφιερώνουν σε διαπροσωπικές, σωματικές και διαδικτυακές δραστηριότητες. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου καταναλώνουν περισσότερο χρόνο επικοινωνώντας διαπροσωπικά με φίλους, παρά παίζοντας ή συνομιλώντας στο διαδίκτυο ή παρακολουθώντας βίντεο. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

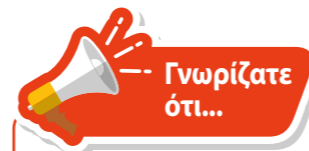
- ▶ Μερικές φορές κάθομαι δίπλα στα παιδιά μου όταν μπαίνουν στο διαδίκτυο και συζητάω μαζί τους τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να το χρησιμοποιούν με ήθος και υπευθυνότητα. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου γνωρίζουν τι είδους πληροφορίες δεν πρέπει να δημοσιοποιούν και γιατί. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου ενδιαφέρονται να συζητήσουν την άποψή τους για τα κακώς κείμενα στον ψηφιακό κόσμο και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να προσπαθήσουν να τα βελτιώσουν. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Γνωρίζω τις κύριες πηγές πληροφοριών ή/και τα ενημερωτικά κανάλια που χρησιμοποιούν τα παιδιά μου. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**
- ▶ Τα παιδιά μου είναι σε θέση να κρίνουν ποιες διαδικτυακές πληροφορίες είναι αξιόπιστες και ποιες όχι. **ΝΑΙ** **ΟΧΙ**

ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ Πρόσβαση και Ένταξη

Διασφάλιση ότι όλα τα παιδιά έχουν ισότιμη πρόσβαση στο διαδίκτυο και κατάλληλες ευκαιρίες για να αποκτήσουν τις δεξιότητες και τις στάσεις ζωής που χρειάζονται για να εκφράζουν διαδικτυακά τις απόψεις τους με σεβασμό προς τους άλλους.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Εξερευνήστε τον ψηφιακό κόσμο με τα παιδιά σας. Βοηθήστε τα να επιλέξουν ιστοχώρους και εργαλεία κατάλληλα για την ηλικία και τα ενδιαφέροντά τους, και συζητήστε τη διαδικτυακή τους δραστηριότητα όποτε μπορείτε.
- ▶ Καθορίστε ορισμένους βασικούς κανόνες που θα κρατούν τα παιδιά σας στο σωστό δρόμο και που θα σας επιτρέπουν να τα επιτηρείτε πιο εύκολα, ακόμα και εξ αποστάσεως.
- ▶ Συζητήστε την έννοια της ισότητας και τρόπους με τους οποίους μπορούμε να καταστήσουμε τον ψηφιακό κόσμο προσβάσιμο σε όλους, ανεξαρτήτως αναπηρίας, φύλου, φυλής, κουλτούρας...
- ▶ Ενθαρρύνετε τα να σας προσεγγίζουν όποτε αισθάνονται άβολα ή νιώθουν αποκλεισμένα στο διαδίκτυο.

Γνωρίζετε ότι...

... οι ψηφιακές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την ένταξη, όχι μόνο στον ψηφιακό αλλά και στον πραγματικό κόσμο;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Βοηθήστε τα μικρότερα παιδιά να δημιουργήσουν στο μενού *Σελιδοδείκτες* του προγράμματος περιήγησης που χρησιμοποιείτε τη δική τους λίστα με αγαπημένους ιστοχώρους που είναι κατάλληλοι για την ηλικία τους. Έτσι, θα μπορούν να τους ξαναεπισκέπτονται εύκολα χωρίς να χρησιμοποιούν μηχανή αναζήτησης.
- ▶ Στους βασικούς οικογενειακούς κανόνες μπορούν να περιλαμβάνονται οι εξής:
  - Σκεφτόμαστε δυο φορές πριν κοινοποιήσουμε προσωπικά δεδομένα στο διαδίκτυο.
  - Ελέγχουμε το χρόνο που ξοδεύουμε στο διαδίκτυο.
  - Αντιμετωπίζουμε τους άλλους πάντοτε με σεβασμό.
- ▶ Οι περισσότεροι γονείς ρωτούν τα παιδιά τους πώς ήταν η μέρα τους όταν επιστρέφουν από το σχολείο. Έχετε όμως σκεφτεί να τα ρωτάτε κάτι ανάλογο για τις διαδικτυακές δραστηριότητές τους;

Ένταξη: Το να έχει κανείς ισότιμη πρόσβαση στο διαδίκτυο και να τυγχάνει σεβασμού και κοινωνικής αποδοχής ως ίσος, ανεξαρτήτως ικανοτήτων, αναπηρίας, φύλου κ.λπ.

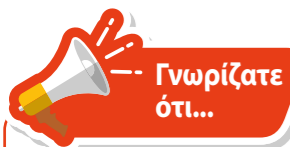
ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μάθηση και Δημιουργικότητα

Υποστήριξη των παιδιών ώστε να γίνουν δια βίου μαθητές σε ψηφιακά περιβάλλοντα, ικανοί να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία με δημιουργικό τρόπο σε διάφορα πλαίσια.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Κάντε ψυχαγωγικές δραστηριότητες και επισκεφθείτε ενδιαφέροντα μέρη με τα παιδιά σας για να τονώσετε τη φαντασία τους.
- ▶ Αξιοποιήστε κάθε ευκαιρία για να ενισχύσετε τη δημιουργικότητά τους: η δημιουργικότητα στην παιδική ηλικία έχει αποδειχθεί ότι είναι τρεις φορές πιο σημαντική από το δείκτη νοημοσύνης σε ό,τι αφορά τις δημιουργικές επιδόσεις μακροπρόθεσμα.
- ▶ Εξηγήστε στα παιδιά σας τι είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και ότι είναι σημαντικό να σεβόμαστε τα κείμενα, τις εικόνες και τη μουσική που δημιουργούν άλλοι.
- ▶ Οργανώστε συνεργατικές δραστηριότητες με την οικογένεια και με φίλους για να βοηθήσετε τα παιδιά σας να συνειδητοποιήσουν την αξία της δικαιοσύνης και του δικαίου, καθώς και του σεβασμού των άλλων και των ιδεών τους.

Γνωρίζετε ότι...

... η μάθηση και η δημιουργικότητα συνδέονται στενά, και ότι η μάθηση ανεξαρτήτως τόπου και χρόνου αποτελεί ένα από τα κλειδιά της επιτυχίας στην κοινωνία της πληροφορίας;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Επισκεφθείτε με τα μικρά σας παιδιά ένα μουσείο φυσικής ιστορίας ή θαλάσσιας ζωής. Όταν επιστρέψετε σπίτι, βοηθήστε τα να κατεβάσουν από το διαδίκτυο εικόνες ζώων που είδαν στο μουσείο για να εικονογραφήσουν δικές τους φανταστικές ιστορίες με ζώα.
- ▶ Δείξτε στα παιδιά τη διαφορά ανάμεσα σε έναν παθητικό (που απλώς βλέπει) και έναν ενεργό χρήστη του διαδικτύου (που παράγει περιεχόμενο). Βοηθήστε τα να αναρτήσουν κείμενα και εικόνες σε διαδικτυακές πλατφόρμες που είναι κατάλληλες για την ηλικία τους.
- ▶ Συζητήστε με τα παιδιά σας για το πώς αισθάνονται όταν κάποιος αντιγράφει ή παίρνει τα εύσημα για κάτι που έφτιαξαν ή έκαναν.
- ▶ Επιλέξτε ένα οικογενειακό πρότζεκτ επάνω στο οποίο θα δουλέψετε μαζί με τα παιδιά σας. Ένα δημοφιλές τέτοιο πρότζεκτ είναι η από κοινού επιλογή του προορισμού των επόμενων διακοπών της οικογένειας. Αυτό απαιτεί έρευνα στο διαδίκτυο και αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Το **copyright** -στα Ελληνικά δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας- είναι ένας νόμος που παρέχει στο δημιουργό ή το συντάκτη ενός κειμένου, μιας εικόνας, μιας μουσικής σύνθεσης κ.λπ. το δικαίωμα να ορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι άλλοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη δημιουργία του. Μπορείτε να μάθετε περισσότερα σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και πολλές άλλες διαδικτυακές δραστηριότητες στο Εγχειρίδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης «Internet Literacy Handbook» (Εγχειρίδιο Ψηφιακού Αλφαριθμητισμού, <https://rm.coe.int/internet-literacy-handbook/1680766c85>, στην αγγλική γλώσσα).

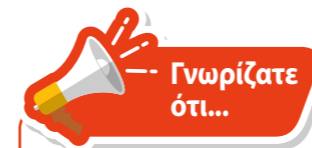
ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Πληροφοριακός Αλφαριθμητισμός και Αλφαριθμητισμός των Μέσων

Ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών να κατανοούν και να ερμηνεύουν με κριτική σκέψη το περιεχόμενο των ψηφιακών μέσων, και να χρησιμοποιούν την ψηφιακή τεχνολογία για να εκφράζουν τις δικές τους ιδέες.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Πλοηγηθείτε στο διαδίκτυο με τα παιδιά σας και δείξτε τους τρόπους για να μπορούν να ξεχωρίζουν την αλήθεια από το ψέμα, τις αληθινές από τις ψευδείς πληροφορίες.
- ▶ Προτρέψτε τα παιδιά σας να χρησιμοποιήσουν μια μηχανή αναζήτησης για να βρουν πληροφορίες σχετικά με ένα θέμα που θα έχετε επιλέξει μαζί. Συγκρίνετε τα αποτελέσματα και συζητήστε τρόπους αναζήτησης αξιόπιστων πηγών στο διαδίκτυο.
- ▶ Εξηγήστε στα παιδιά σας ότι οποιοσδήποτε μπορεί να γράψει οτιδήποτε στο διαδίκτυο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι πάντα αλήθεια!
- ▶ Βρείτε παραδείγματα (π.χ. διαφημίσεις) που δείχνουν πώς πληροφορίες και μηνύματα είναι διαμορφωμένα για να επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης μας.

Γνωρίζετε ότι...

... ο πληροφοριακός αλφαριθμητισμός και ο αλφαριθμητισμός των μέσων αποτελούν σημαντικούς πυλώνες της ψηφιακής πολιτείας;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι παρακάτω δραστηριότητες απευθύνονται κυρίως σε μεγαλύτερα παιδιά

- ▶ Κόψτε από μια εφημερίδα ή ένα περιοδικό ή κατεβάστε από μια διαδικτυακή ειδησεογραφική πλατφόρμα ένα άρθρο που περιέχει ψευδείς ειδήσεις. Πώς μπορείτε να ελέγξετε την αξιοπιστία της πηγής; Ποιοί άλλοι τρόποι υπάρχουν για να αποδείξετε ότι οι ειδήσεις είναι ψευδείς;
- ▶ Επιλέξτε ένα θέμα και κάντε σχετική αναζήτηση σε 2-3 διαφορετικές μηχανές αναζήτησης. Επισημάνετε τις διαφορές εάν τα αποτελέσματα που εμφανίζονται είναι διαφημίσεις, σύνδεσμοι διαφημιζόμενων ή κανονικοί σύνδεσμοι. Ελέγξτε την πηγή κάθε αποτελέσματος για να βοηθήσετε τα παιδιά να μάθουν πώς να εντοπίζουν τις αξιόπιστες πηγές.
- ▶ Αναζητείτε τον όρο «fake news» στο διαδίκτυο ή στο YouTube. Θα βρείτε δεκάδες παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι οι άνθρωποι είναι σε θέση να πιστέψουν -και να γράψουν- πραγματικά οτιδήποτε!
- ▶ Οι τάσεις της μόδας αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς τα μέσα επηρεάζουν το τι τρώμε, τι φοράμε και τι μουσική ακούμε. Χρησιμοποιήστε διαδικτυακές διαφημίσεις για να δείξετε στα παιδιά σας πώς οι λέξεις, οι εικόνες και η μουσική χρησιμοποιούνται για να μας επηρεάσουν.

Ψευδείς ειδήσεις (fake news): ιστορίες, κατά πάσα πιθανότητα κατασκευασμένες, που προσελκύουν την προσοχή πολλών και τις διαβάζουν ή τις παρακολουθούν εκατομμύρια άνθρωποι.

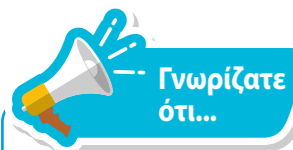
ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ήθος και Ενσυναίσθηση

Δημιουργία ευκαιριών για τα παιδιά ώστε να μάθουν για την ισότητα, τη δικαιοσύνη και τη δεκτικότητα στη διαφορετικότητα, και να προσπαθούν να κατανοούν τα συναισθήματα και τις απόψεις των άλλων.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Οι άνθρωποι με ενσυναίσθηση έχουν συνήθως πολύ ανεπτυγμένες δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης· παίξτε παιχνίδια με τα παιδιά σας για να ακονίσετε τις δικές τους δεξιότητες.
- ▶ Υπενθυμίστε τους ότι θα πρέπει να τηρούν τις ηθικές αξίες και στάσεις ζωής που έχουν μάθει από εσάς, είτε διαδικτυακά είτε εκτός διαδικτύου.
- ▶ Χρησιμοποιήστε ειδήσεις ή διαδικτυακές πληροφορίες για να ξεκινήσετε μια συζήτηση με τα παιδιά σας σχετικά με την ενσυναίσθηση.
- ▶ Επισημαίνοντας στα παιδιά σας ότι κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και ότι δεν σκέφτονται και δεν νιώθουν όλοι όπως εμείς, θα τα βοηθήσετε να αποδεχθούν τους εαυτούς τους και τους άλλους, και να επικροτήσουν τη συνύπαρξη ποικίλων απόψεων.

Γνωρίζετε ότι...

... η θετική αλληλεπίδραση στο διαδίκτυο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ενσυναίσθηση;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Η ενσυναίσθηση ενεργοποιείται για πρώτη φορά κατά την οπτική επαφή με αγαπημένα πρόσωπα. Παίξτε παιχνίδια που βάζουν τα παιδιά να αντιγράφουν τις κινήσεις σας ή να παρατηρούν λεπτομέρειες πολύ προσεχτικά (π.χ. «κάνε ό,τι κάνω»).
- ▶ Μαζί με τα παιδιά σας αποφασίστε μερικούς ηθικούς κανόνες που θα τηρείτε οικογενειακώς τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός διαδικτύου. Συντάξτε ένα «οικογενειακό σύμβολο» που θα υπογράψετε όλοι και αναρτήστε το σε σημείο όπου θα το βλέπετε συχνά (π.χ. στην πόρτα του ψυγείου).
- ▶ «Μπες στη θέση του άλλου» - βρείτε διαδικτυακά ή εκτός διαδικτύου μια πρόσφατη είδηση που προκαλεί θλίψη ή προβληματισμό. Συζητήστε με τα παιδιά σας πώς θα αισθάνονταν αν τους συνέβαινε κάτι ανάλογο.
- ▶ Επιλέξτε ένα θέμα που αφορά όλη την οικογένεια (π.χ. χρόνος μπροστά σε οθόνες, δουλειές του σπιτιού...) και ζητήστε από όλους να πουν την άποψή τους. Εξηγήστε πως, ακόμα και όταν οι απόψεις δίστανται, μπορούν να συνυπάρχουν και να γίνονται σεβαστές.

Ενσυναίσθηση είναι η ικανότητα να κατανοούμε και να ταυτιζόμαστε με τα συναισθήματα των άλλων.

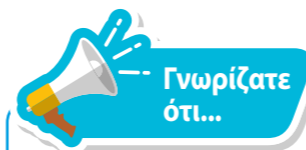
ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Υγεία και Ευημερία

Καλλιέργεια των στάσεων ζωής, των δεξιοτήτων, των αξιών και των γνώσεων που βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν πώς η ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να τα επηρεάσει σωματικά και ψυχικά με θετικό ή αρνητικό τρόπο.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Δημιουργήστε ένα οικογενειακό περιβάλλον στο οποίο τα παιδιά σας θα αισθάνονται ασφαλή και θα νιώθουν την αγάπη σας, και βοηθήστε τα να καταλάβουν ότι όλοι κάνουμε λάθη μερικές φορές.
- ▶ Εξασφαλίστε μια υγιή ισορροπία μεταξύ των διαδικτυακών και των εκτός διαδικτύου δραστηριοτήτων των παιδιών, και δώστε εσείς οι ίδιοι το καλό παράδειγμα. Έρευνες δείχνουν ότι το να αφήνουν οι γονείς κατά διαστήματα χειρόγραφα σημειώματα στα παιδιά τους ενισχύει τους μεταξύ τους συναισθηματικούς δεσμούς και βελτιώνει τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών.
- ▶ Να θυμάστε ότι η συναισθηματική ανθεκτικότητα βασίζεται στην αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση. Η συναισθηματική ανθεκτικότητα είναι αυτή που καθορίζει την ικανότητα των παιδιών να ξεπεράσουν μια απογοήτευση ή μια οδυνηρή εμπειρία (όπως ο εκφοβισμός).

Γνωρίζετε ότι...

... στις μέρες μας παιδιά και ενήλικες αφιερώνουν στην πλειονότητά τους πολύ από το χρόνο τους σε αλληλεπικαλυπτόμενους εικονικούς και πραγματικούς χώρους;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Καλλιεργήστε σχέση εμπιστοσύνης με τα παιδιά σας και διαβεβαιώστε τα ότι μπορούν να σας εκμυστηρεύονται τα πάντα, ακόμα κι όταν κάνουν λάθη. Εξηγήστε τους ότι είστε στο πλευρό τους και ότι δεν θα τους απαγορεύσετε τη χρήση του διαδικτύου αν κάνουν ένα λάθος όταν είναι συνδεδεμένα σε αυτό.
- ▶ Συμπεριλάβετε στους οικογενειακούς κανόνες κάποια πρόβλεψη για το χρόνο μπροστά σε οθόνες που θα συμφωνήσετε με τα παιδιά σας, και προσπαθήστε να τους τηρείτε και εσείς. Τα παιδιά σας μαθαίνουν από το παράδειγμα που τους δίνετε και όχι από αυτά που τους λέτε! Οργανώστε σε τακτική βάση σαββατοκύριακα χωρίς τεχνολογία, και κάντε υπαίθριες δραστηριότητες μαζί.
- ▶ Αν το παιδί σας περνά μια δύσκολη φάση στο σχολικό ή το φιλικό του περιβάλλον, καθίστε μαζί του και φτιάξτε μια λίστα με τα «7 πράγματα που μου αρέσουν περισσότερο σε μένα». Το παιδί σας μπορεί να φτιάξει ανάλογες λίστες για μέλη της οικογένειας ή φίλους, ώστε να καταλάβει ότι κανείς δεν είναι τέλειος και ότι αυτό που έχει σημασία είναι οι αρετές του καθενός μας.

Για την υγεία και την ευημερία των παιδιών σας, είναι σημαντικό ο χρόνος που αφιερώνουν στο διαδίκτυο να εξισορροπείται με σωματικές και υπαίθριες δραστηριότητες.

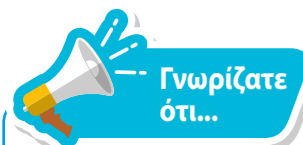
ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ηλεκτρονική Παρουσία και Επικοινωνία

Ανάπτυξη των προσωπικών και διαπροσωπικών ικανοτήτων που απαιτούνται για τη διατήρηση μιας θετικής διαδικτυακής αυτοεικόνας και ενδιαφέροντων, αξιόλογων αλληλεπιδράσεων.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Συζητήστε με τα παιδιά σας για τα εργαλεία με τα οποία επικοινωνούν στο διαδίκτυο και τον τρόπο με τον οποίο τα εργαλεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν με περισσότερο ήθος και υπευθυνότητα.
- ▶ Συζητήστε μαζί τους τον τρόπο με τον οποίο κάθε ενέργειά μας στο διαδίκτυο αφήνει ένα ψηφιακό αποτύπωμα που διαμορφώνει τη διαδικτυακή μας ταυτότητα· προτού αναρτήσουν οτιδήποτε στο διαδίκτυο, θα πρέπει να αναρωτηθούν αν θα έδειχναν ή θα έλεγαν το ίδιο πράγμα σε μια διαπροσωπική επαφή εκτός διαδικτύου.
- ▶ Μαζί με τα παιδιά σας κάντε αναζήτηση του ονόματός τους στο διαδίκτυο. Συζητήστε τα αποτελέσματα της αναζήτησης. Πώς μπορούν τα παιδιά σας να βελτιώσουν την ψηφιακή τους ταυτότητα και φήμη;
- ▶ Η διαδικτυακή επικοινωνία διαφέρει από την επικοινωνία εκτός διαδικτύου. Η γλώσσα του σώματος και οι εκφράσεις του προσώπου παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαπροσωπική επικοινωνία και, συχνά, στο διαδίκτυο δεν συνειδητοποιούμε τι αντίκτυπο έχουν τα λόγια μας.

Γνωρίζετε ότι...

... η διατήρηση μιας υγιούς ηλεκτρονικής παρουσίας και η επίδειξη σεβασμού απέναντι στο πρόσωπο ή το κοινό με το οποίο επικοινωνείτε αποτελούν βασικό στοιχείο της ψηφιακής πολιτείας;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Φροντίστε να γνωρίζουν τα παιδιά σας τους βασικούς κανόνες ορθής διαδικτυακής συμπεριφοράς (netiquette): κάντε μαζί τους μια διαδικτυακή αναζήτηση για να βρείτε σχετικά υποδείγματα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν.
- ▶ Συζητήστε για τα ψηφιακά αποτυπώματα με τα παιδιά σας, όποια κι αν είναι η ηλικία τους. Θα πρέπει να τους γίνει αντιληπτό ότι κάθε φορά που επισκέπτονται μια ιστοσελίδα ή κάνουν κάτι στο διαδίκτυο, αφήνουν «ίχνη» που διαμορφώνουν τη διαδικτυακή φήμη τους. Ζητήστε τους να σχεδιάσουν το ψηφιακό αποτύπωμα που θεωρούν ότι έχουν αφήσει ως τώρα.
- ▶ Αν τα παιδιά σας είναι έφηβοι, βάλτε τα να πληκτρολογήσουν το όνομά τους σε μια μηχανή αναζήτησης για να διαπιστώσουν αν το αποτύπωμά τους είναι αυτό που περίμεναν. Θα ήθελαν να διαγράψουν κάτι; Ξέρουν πώς γίνεται; Πώς μπορούν να ελέγξουν το αποτύπωμά τους, τώρα και στο μέλλον;
- ▶ Τα παιδιά κάθε ηλικίας μπορούν να αντιληφθούν πολύ γρήγορα τα όρια της διαδικτυακής επικοινωνίας. Βάλτε τα σε ζευγάρια να σταθούν από τη μια και την άλλη πλευρά ενός τοίχου, και ζητήστε από το ένα να εξηγήσει στο άλλο πώς να σκισάρει ένα σχεδιάγραμμα ή να διπλώσει ένα οριγκάμι. Όταν τελειώσουν, το πιθανότερο είναι να σκάσετε όλοι στα γέλια με το αποτέλεσμα!

Το ψηφιακό αποτύπωμα είναι τα «ίχνη» δεδομένων που αφήνουμε πίσω μας όταν χρησιμοποιούμε το διαδίκτυο. Περιλαμβάνει τους ιστοχώρους που επισκεπτόμαστε, τα μηνύματα που στέλνουμε, τις πληροφορίες που αναρτούμε...

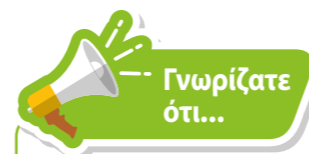
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ενεργή Συμμετοχή

Διατήρηση ενεργού ρόλου τόσο στις διαδικτυακές όσο και στις εκτός διαδικτύου κοινότητες, και ικανότητα λήψης υπεύθυνων αποφάσεων που θα συμβάλλουν στη βελτίωση του ψηφιακού περιβάλλοντος.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Συζητήστε ανοιχτά με τα παιδιά σας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος· με αυτόν τον τρόπο θα μάθουν να εκφέρουν τις δικές τους απόψεις και να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις των άλλων.
- ▶ Ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να συμμετάσχουν σε τοπικές κοινότητες νέων· η διαπροσωπική αλληλεπίδραση είναι σημαντική για την ευημερία τους.
- ▶ Φροντίστε να καταλάβουν τα παιδιά σας ότι στο διαδίκτυο δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ανωνυμία. Όλες οι ενέργειές μας καταγράφονται σε διακομιστές ανά την υφήλιο μέσω της διεύθυνσης IP μας (της διεύθυνσης που μας επιτρέπει να συνδεόμαστε στο διαδίκτυο).

Γνωρίζετε ότι...

... οι αξίες και οι στάσεις ζωής που τηρούμε στο διαδίκτυο διαμορφώνουν στην πραγματικότητα το ψηφιακό περιβάλλον, με τον ίδιο τρόπο που οι εκτός διαδικτύου πολίτες διαμορφώνουν την κοινωνία στην οποία ζούμε;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Οι συζητήσεις κατά την ώρα του φαγητού αποτελούν καλή ευκαιρία για να εκφράσουν τα παιδιά κάθε ηλικίας τις ιδέες και τις απόψεις τους. Δίνουν τη δυνατότητα στους γονείς να μάθουν περισσότερα για τις διαδικτυακές και εκτός διαδικτύου δραστηριότητες των τεχνολογικά «προχωρημένων» παιδιών τους, και να τα καθοδηγήσουν μέσα από τις δικές τους εμπειρίες ζωής.
- ▶ Εάν τα παιδιά δεν έχουν εξασκήσει τις δεξιότητες συμμετοχής σε διαπροσωπικές καταστάσεις, δεν είναι εύκολο να έχουν ουσιαστική διαδικτυακή συμμετοχή. Εγγράψτε τα σε μια λέσχη νέων, έναν αθλητικό σύλλογο ή κάποια άλλη δραστηριότητα που ταιριάζει στα ενδιαφέροντα ή τα χόμπι τους (μπάσκετ, εργαστήριο εκμάθησης προγραμματισμού κ.λπ.).
- ▶ Εάν τα παιδιά σας είναι σε ηλικία που μπορούν να χρησιμοποιούν μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ζητήστε τους να αντιγράψουν, να εκτυπώσουν και να τοποθετήσουν τη σελίδα του προφίλ τους σε σημείο που να μπορεί να τη βλέπει όλη η οικογένεια. Εάν δυσανασχετήσουν, υπενθυμίστε τους ότι αυτό ακριβώς κάνει και το διαδίκτυο, αλλά σε παγκόσμια κλίμακα!

Συμμετοχή: συμβολή στη διαμόρφωση του διαδικτυακού και του εκτός διαδικτύου περιβάλλοντος, παρέμβαση σε συζητήσεις, διατύπωση ιδεών και προβληματισμών κ.λπ.

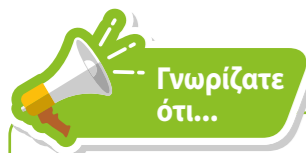
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Γνώση και κατανόηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που έχουμε ως πολίτες του πραγματικού κόσμου, και εφαρμογή αυτής της γνώσης στο διαδικτυακό κόσμο.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Είναι σημαντικό να μας είναι κατανοητά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις μας τόσο στον πραγματικό όσο και στο διαδικτυακό κόσμο.
- ▶ Αν και στην πραγματικότητα κανείς δεν διαβάξει τους «Όρους Χρήσης», είναι χρήσιμο να τους κατεβάζετε πού και πού από τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούν τα παιδιά σας για να ελέγχετε αν μπορούν να εντοπίσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ισχύουν για όλους τους χρήστες.
- ▶ Αν τα παιδιά σας νιώθουν ότι τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά, δείξτε τους 3 απλά βήματα που θα πρέπει να ακολουθήσουν:
  1. να αγνοήσουν το προσβλητικό περιεχόμενο,
  2. να μπλοκάρουν τον αποστολέα και
  3. να αναφέρουν το περιστατικό στον πάροχο της πλατφόρμας.

... η μάθηση του σεβασμού των ψηφιακών δικαιωμάτων και της τήρησης των ψηφιακών υποχρεώσεων είναι ένα από τα πρώτα βήματα για να γίνουμε ενεργοί ψηφιακοί πολίτες;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Ζητήστε από τα μεγαλύτερης ηλικίας παιδιά να συναγωνιστούν ποιο θα δημιουργήσει την καλύτερη λίστα διαδικτυακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, και βάλτε τα να επαληθεύσουν τη λίστα τους στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια, κάθε εβδομάδα θα επιλέγετε ένα δικαίωμα ή μια υποχρέωση που θα προσπαθεί να τηρεί όλη η οικογένεια, και στο τέλος της εβδομάδας θα συζητάτε όλοι μαζί πόσο εύκολο ή δύσκολο ήταν να τηρηθεί.
- ▶ Κατεβάστε την πολιτική δεδομένων που περιλαμβάνεται στους Όρους Χρήσης του ιστοχώρου ή της πλατφόρμας παιχνιδιών που επισκέπτονται συχνότερα τα παιδιά σας. Γνωρίζουν ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τι περιεχόμενο δημοσιοποιούν κάθε φορά που «ποστάρουν» στη συγκεκριμένη πλατφόρμα; Υπάρχουν κι άλλοι λόγοι για τους οποίους θα πρέπει να σκέφτονται δυο φορές πριν αναρτήσουν κάτι στο διαδίκτυο;
- ▶ Ζητήστε από τα παιδιά σας να βρουν τα κουμπιά «μπλοκάρισμα» και «αναφορά» στην αγαπημένη τους διαδικτυακή πλατφόρμα. Πόσο εύκολο τους είναι να τα βρουν; Πώς λειτουργούν αυτά τα κουμπιά και πώς πρέπει να χρησιμοποιούνται; Με τη συζήτηση μπορεί να ανακαλύψετε προβλήματα που αντιμετώπισαν τα παιδιά σας στο παρελθόν χωρίς να σας μιλήσουν τότε για αυτό!

Δικαίωμα είναι μια ελευθερία που προστατεύεται, όπως το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης.
Υποχρέωση είναι ένα καθήκον ή κάτι που οφείλουμε να κάνουμε, όπως το να σεβόμαστε τους άλλους.

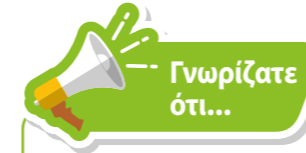
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ιδιωτικότητα και Ασφάλεια

Εκμάθηση τρόπων προστασίας των πληροφοριών και των προσωπικών δεδομένων των ατόμων με τα οποία αλληλεπιδρούμε, και κατανόηση του αντίκτυπου που έχουν στους άλλους οι ενέργειες και η συμπεριφορά μας στο διαδίκτυο.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Εγκαταστήστε φίλτρα, τείχη προστασίας και λογισμικά προστασίας από ιούς στις συσκευές των παιδιών σας, και δείξτε τους πώς να διαγράφουν τακτικά το ιστορικό πλοήγησής τους, προκειμένου να μειώσουν τον εντοπισμό (tracking) και να περιορίσουν τη στοχευμένη διαφήμιση.
- ▶ Υποδείξτε στα παιδιά σας ποια από τα δεδομένα τους είναι απόρρητα και ποια μπορούν να κοινοποιηθούν με ασφάλεια, και συζητήστε σε ποιους θα ένοιωθαν άνετα να κοινοποιήσουν προσωπικά δεδομένα.
- ▶ Παροτρύνετε τα παιδιά σας να χρησιμοποιούν ψευδώνυμα όποτε μπορούν, ώστε να προστατεύουν την ταυτότητά τους, και μάθετέ τα να χρησιμοποιούν τη λειτουργία της «ιδιωτικής (ή ανώνυμης) περιήγησης».
- ▶ Εξηγήστε στα παιδιά ότι οι κωδικοί πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι σαν τα κλειδιά του σπιτιού μας: όποιος τους έχει (ακόμα κι ο καλύτερός μας φίλος) μπορεί να μπαίνει στον ιδιωτικό μας χώρο όποτε θέλει.

... δεδομένα συλλέγονται επίσης από πολλά παιχνίδια και οικιακές συσκευές που συνδέονται στο διαδίκτυο, και που συχνά δεν διαθέτουν ρυθμίσεις απορρήτου ή δεν ενημερώνουν τους χρήστες σχετικά με το πού αποθηκεύονται τα δεδομένα τους;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Χρησιμοποιήστε μια μηχανή αναζήτησης για να ανακαλύψετε τι κάνουν τα φίλτρα, τα τείχη προστασίας και το λογισμικό προστασίας από ανεπιθύμητη αλληλογραφία και ιούς. Μην ξεχνάτε να συγκρίνετε τα αποτελέσματα και μην εκπλαγείτε από τον καταγισμό αναδυόμενων διαφημιστικών παραθύρων! Εναλλακτικά, επισκεφθείτε ένα τοπικό κατάστημα ηλεκτρονικών για να ενημερωθείτε για λογισμικά προστασίας που μπορείτε να εγκαταστήσετε.
- ▶ Ρωτήστε τα παιδιά σας πώς θα τους φαινόταν αν τα έβαζε κάποιος να σταθούν στη μέση μιας πολυσύχναστης αγοράς και να φωνάξουν δυνατά το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό του κινητού του τηλεφώνου και το όνομα του σχολείου τους. Βοηθήστε τα να καταλάβουν ότι το διαδίκτυο είναι σαν μια τεράστια εικονική αγορά, με τη διαφορά ότι δεν είναι καν σε θέση να δουν ποιος στέκεται δίπλα τους και μπορεί να ακούει τι λένε. Τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να είναι προστατευμένα όπου κι αν βρίσκεστε.
- ▶ Η δημιουργία και η απομνημόνευση κωδικών πρόσβασης είναι μια διασκεδαστική δραστηριότητα για τα παιδιά κάθε ηλικίας. Ένα τέχνασμα για τη δημιουργία ισχυρού κωδικού είναι να φτιάξετε μια ευκολομνημόνευτη πρόταση με τουλάχιστον 8 λέξεις, και στη συνέχεια να χρησιμοποιήσετε το πρώτο γράμμα κάθε λέξης με αγγλικούς χαρακτήρες: η πρόταση «μου αρέσει να τρώω πίτσα με σαλάμι και τέσσερα τυριά» γίνεται έτσι «mantpmsktt». Αλλάζοντας μερικά γράμματα σε κεφαλαία, χρησιμοποιώντας σύμβολα (&, @, !) και αντικαθιστώντας μια λέξη με έναν αριθμό (π.χ. η λέξη «τέσσερα» γίνεται «4»), κάνουμε τον κωδικό μας πιο ισχυρό.

Μέσω της λειτουργίας της ιδιωτικής (ή ανώνυμης) περιήγησης μπορείτε να πλοηγήσετε στο διαδίκτυο ανώνυμα. Κλείνοντας ένα ιδιωτικό παράθυρο, ό,τι κι αν κάνατε κατά την ιδιωτική περιήγηση διαγράφεται, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού, των cookies και των συνεδριών.

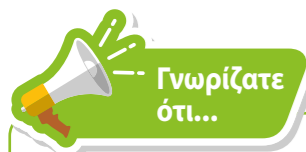
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Καταναλωτική Συνείδηση

Εκμάθηση ασφαλούς πλοήγησης σε διαδικτυακούς κοινωνικούς χώρους ως χρήστες, καταναλωτές ή επιχειρηματίες.

ΕΜΠΛΑΚΕΙΤΕ!

- ▶ Φροντίστε να κατανοήσουν τα παιδιά σας ότι οι καταναλωτές έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός διαδικτύου.
- ▶ Ζούμε στην εποχή των πιστωτικών καρτών και του διαδικτυακού καταναλωτισμού και είναι πιο σημαντικό από ποτέ να υπενθυμίζετε στα παιδιά την πραγματική αξία του χρήματος.
- ▶ Βοηθήστε τα παιδιά σας να ελέγχουν την αξιοπιστία των ιστοχώρων που χρησιμοποιούν, και υπενθυμίστε τους να μην εμπιστεύονται στο διαδίκτυο οτιδήποτε φαίνεται πολύ καλό για να είναι αληθινό.
- ▶ Πολλοί νέοι θεωρούν ότι δεν μαθαίνουν αρκετά σχετικά με τις στρατηγικές ηθικού μάρκετινγκ στο σπίτι ή στο σχολείο.

... μέσω της εκπαίδευσης του καταναλωτή ακόμη και τα μικρά παιδιά μπορούν να συνειδητοποιήσουν πολύ γρήγορα πώς μπορεί να συμβάλει ο καθένας για να γίνει ο κόσμος καλύτερος και πιο δίκαιος;

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Ζητήστε από τα παιδιά σας να φτιάξουν μια λίστα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν ως καταναλωτές π.χ. σε ένα κατάστημα παιχνιδιών. Διατρέξτε μαζί τους τη λίστα και συζητήστε πώς εφαρμόζονται αυτά τα δικαιώματα στο διαδίκτυο. Εάν δεν είστε βέβαιοι, κάντε διαδικτυακή αναζήτηση της φράσης «δικαιώματα των καταναλωτών στο διαδίκτυο».
- ▶ Χρησιμοποιήστε μια μονάδα αναφοράς που να είναι οικεία στα παιδιά σας (ένα εισιτήριο λεωφορείου, ένα παγωτό) και βάλτε τα να υπολογίσουν πόσο κοστίζουν διάφορες συσκευές, π.χ. *ένα κινητό τηλέφωνο κοστίζει περίπου όσο xx εισιτήρια λεωφορείου ή xx παγωτά.*
- ▶ Επισκεφτείτε με τα παιδιά σας μερικούς εμπορικούς ιστοχώρους και δείτε αν πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις της λίστας που παρατίθεται στο κάτω μέρος της σελίδας. Είναι οι όροι χρήσης εύκολα κατανοητοί; Είναι κατάλληλοι για την περίπτωση; Μήπως λείπει κάτι;
- ▶ Μπείτε στο διαδίκτυο με τα μικρά σας παιδιά και αναζητήστε μερικές διαφημίσεις παιχνιδιών, παιδικών μπισκότων, δημητριακών κ.λπ. Ζητήστε από τα παιδιά να σας πουν γιατί και πώς η διαφήμιση κάνει το προϊόν να φαίνεται τόσο ελκυστικό.

- ☑ Σαφής προσδιορισμός της εταιρείας που πουλά το προϊόν (επωνυμία, διεύθυνση, στοιχεία επικοινωνίας).
- ☑ Εύκολη πρόσβαση στα χαρακτηριστικά του προϊόντος, στους όρους παροχής υπηρεσιών και στις πληροφορίες εγγύησης.
- ☑ Πολιτική απορρήτου στην οποία αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο τα δεδομένα σας θα αποθηκεύονται, θα διαγράφονται και θα είναι προσβάσιμα σε εσάς.
- ☑ Λουκετάκι και διεύθυνση που ξεκινά με <https://> στην ιστοσελίδα πληρωμής, υποδηλώνοντας ότι η συναλλαγή σας είναι ασφαλής.

Άλλες εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την Εκπαίδευση όσον αφορά την Ψηφιακή Πολιτειότητα (<https://book.coe.int/eur/en>, στην αγγλική γλώσσα)

- ▶ Digital Citizenship Education Handbook (2019)
- ▶ Bullying: perspectives, practice and insights (2017)
- ▶ Parenting in the digital age (2017)
- ▶ Internet Literacy Handbook (2017)

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην ιστοσελίδα:

<https://www.coe.int/dce>

www.coe.int

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο επιφανέστερος οργανισμός προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ευρωπαϊκής ηπείρου. Περιλαμβάνει 47 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων όλων των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ένα σύμφωνο που έχει σχεδιαστεί για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης στα κράτη μέλη.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE